

แนวทางการจัดการความรู้ในงานพัฒนาชุมชน เพิ่มเติม

เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อน
การพัฒนาสารสนเทศงานพัฒนาชุมชน

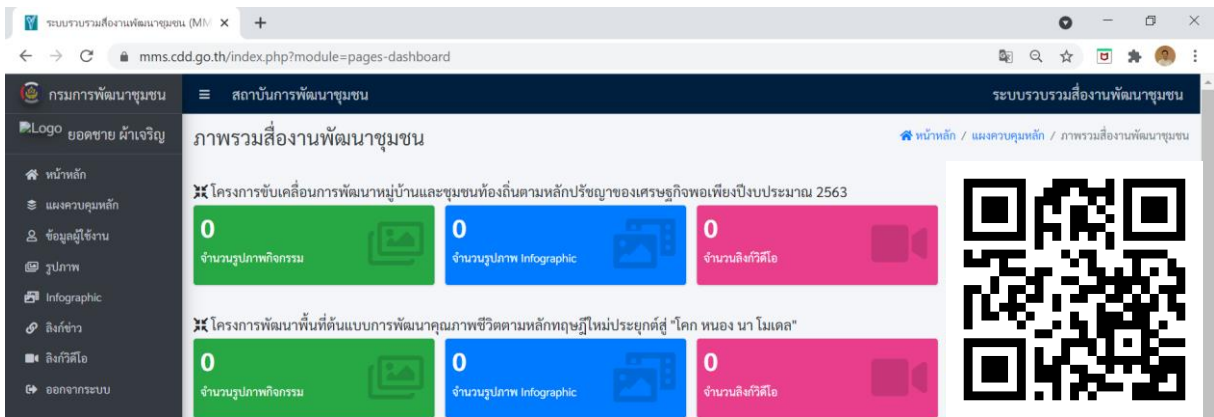

สถาบันการพัฒนาชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน
๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔

แนวทางการจัดการความรู้ในงานพัฒนาชุมชน เพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาสารสนเทศงานพัฒนาชุมชน

๑. หลักการ/ที่มา

๑.๑ การจัดทำระบบรวบรวมสื่อ คลิปวิดีโอ ข่าวประชาสัมพันธ์ องค์กรความรู้ งานพัฒนาชุมชน เพื่อเป็นช่องทางในการรวบรวมและสร้างแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้การพัฒนาชุมชน และสื่องานพัฒนาชุมชนซึ่งได้ให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน และหน่วยงานส่วนกลาง ทราบและดำเนินการตามหนังสือกรมการพัฒนาชุมชน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๔๐๖.๔ /ว๗๐๐ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔ เรื่อง การรวบรวมสื่อ คลิปวิดีโอ ข่าวประชาสัมพันธ์ องค์กรความรู้ งานพัฒนาชุมชน

๑.๒ โครงการตลาดนัดความรู้งานพัฒนาชุมชน (KM Market) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการเป็นนักจัดการความรู้ในงานพัฒนาชุมชน มีการจัดการความรู้การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา พช.” และสร้างคลังความรู้ในงานพัฒนาชุมชน โดยได้แจ้งแนวทางการดำเนินงานให้จังหวัดทราบและดำเนินการแล้ว ตามหนังสือที่ มท ๐๔๐๖.๔/ว๑๐๒๔ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔ เรื่องโครงการตลาดนัดความรู้งานพัฒนาชุมชน (KM Market) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑.๓ จากการประชุมขับเคลื่อนการพัฒนาสารสนเทศงานพัฒนาชุมชน ผ่านระบบวีดิทัศน์ทางไกล (Video Conference) ในวันอังคารที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ณ ห้อง War Room ชั้น ๕ กรมการพัฒนาชุมชน โดยมีนายวิรัตน์ น้อยผาง รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน เป็นประธานการประชุม ได้มีข้อเสนอแนะการจัดการความรู้ ให้มีการจัดการความรู้ในภารกิจ นโยบายงานที่สำคัญของกรมการพัฒนาชุมชน งานที่สามารถต่อยอดประยุกต์ใช้ให้ทันสมัย และสิ่งสำคัญที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะพื้นที่ เช่น การทอผ้าลายต่าง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะจังหวัด การออกแบบเสื้อผ้าให้ทันสมัย เพื่อให้คนรุ่นใหม่สนใจและสวมใส่ เป็นต้น

๒. บทบาท/ภารกิจ เพิ่มเติม

๒.๑ มอบหมายผู้อำนวยการกลุ่มงานที่รับผิดชอบงานการจัดการความรู้ ศึกษา ทำความเข้าใจและดำเนินการตามแนวทางการจัดการความรู้ในงานพัฒนาชุมชนเพิ่มเติม และส่งเสริมการจัดการความรู้ตามแผนการจัดการความรู้ขององค์กร พร้อมทั้งเน้นย้ำให้บุคลากรทุกคนได้มีการจัดการความรู้ของตนเองให้สอดคล้องตามหมวดหมู่องค์ความรู้ที่จำเป็นและภารกิจ นโยบายสำคัญของกรมการพัฒนาชุมชน

๒.๒ มอบหมายผู้รับผิดชอบงานระบบรวบรวมสื่อ ดำเนินการนำเข้าสู่งานพัฒนาชุมชนในระบบเป็นประจำทุกครั้งที่มีการจัดทำสื่อ โดยเน้นย้ำให้นำเข้าสู่ให้ถูกต้องตามโครงการและประเภทสื่อ รวมทั้งขอให้ปรับปรุงข้อมูลในส่วนที่นำเข้าแล้วแต่ไม่ถูกต้องตามโครงการและประเภทสื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด

๓. แนวทางการจัดการความรู้ในงานพัฒนาชุมชน เพิ่มเติม

เพื่อให้การจัดการความรู้ในงานพัฒนาชุมชนและการใช้งานระบบรวบรวมสื่องานพัฒนาชุมชน เป็นไปตามเป้าหมาย ตอบสนองภารกิจและนโยบายสำคัญของกรมการพัฒนาชุมชน สามารถเชื่อมโยงสู่การขับเคลื่อนการพัฒนาสารสนเทศงานพัฒนาชุมชนและระบบสารสนเทศ โคก หนอง นา พัฒนาชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอแจ้งแนวทางการจัดการความรู้ในงานพัฒนาชุมชน เพิ่มเติม ดังนี้

แนวทาง	การปฏิบัติ
๑. การสร้างเครือข่ายนักจัดการความรู้	จังหวัดสนับสนุนเครือข่ายนักจัดการความรู้ของ จังหวัด / อำเภอ ซึ่งมีครบทุกอำเภอ ได้เป็นแกนหลักในการส่งเสริมการจัดการความรู้ในระดับพื้นที่
๒. การจัดทำแผนการจัดการความรู้	จังหวัด ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการขับเคลื่อนกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนการจัดการความรู้ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สามารถพัฒนาและปรับแผนให้สอดคล้องตามแผนการจัดการความรู้ของกรมฯ และความต้องการการเรียนรู้ในแต่ละพื้นที่ได้

แนวทาง	การปฏิบัติ
๓. การสำรวจ จัดเก็บองค์ความรู้	<p>๑) องค์ความรู้ที่มีอยู่แล้ว >>> มอบหมายเครือข่ายนักจัดการความรู้ของ จังหวัด / อำเภอ แสวงหา รวบรวม องค์ความรู้ที่มีอยู่แล้ว องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ตามหมวดหมู่ KM Mapping กรรมการพัฒนาชุมชน</p> <p>๒) องค์ความรู้ในตัวคน >>> ส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากร ในสังกัดทุกคน ดำเนินการจัดการความรู้ของตนเอง/ ถอดบทเรียนการปฏิบัติงาน สร้างหรือพัฒนาองค์ความรู้ ที่ สอดคล้องตามเป้าหมายขององค์กร ให้มีการจัดการความรู้ ในภารกิจ นโยบายงานที่สำคัญของกรรมการพัฒนาชุมชน งานพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ งานที่สามารถต่อยอด ประยุกต์ใช้ ให้ทันสมัย และสิ่งสำคัญที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะพื้นที่ อย่างน้อยคนละ ๑ องค์ความรู้</p> <p>๓) มอบหมายให้กลุ่มงานที่รับผิดชอบงานการจัดการความรู้ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างทีมประมวลและกลั่นกรององค์ความรู้ ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เพื่อพิจารณาความ สมบูรณ์ขององค์ความรู้ในประเด็น ความถูกต้องของข้อมูล รูปแบบและภาษา</p> <p>๔) เชื่อมโยงการจัดการความรู้ของบุคลากรให้สอดคล้องกับ การจัดทำแผนพัฒนาตนเองของบุคลากร</p>
๔. พัฒนาองค์ความรู้ในรูปแบบสื่อ ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้	<p>- ขยายผลการอบรมเพิ่มทักษะการจัดการความรู้ในงาน พัฒนาชุมชน (อบรมรูปแบบออนไลน์) ซึ่งได้เสริมสร้างแนวคิด เครื่องมือ รูปแบบจัดการความรู้ในงานพัฒนาชุมชน และ เสริมสร้างความรู้ในการผลิตสื่อนำเสนอองค์ความรู้ เรียนรู้ การทำ Infographic และการตัดต่อ Clip VDO ให้กับ เครือข่ายนักจัดการความรู้แล้ว ให้ต่อยอดขยายผลสู่บุคลากร ทุกคนให้มีความรู้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน</p> <p>- ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนมีการจัดทำและพัฒนา องค์ความรู้ของตนเองในรูปแบบที่เหมาะสม ทั้งในรูปแบบ บทความ รูปแบบ Infographic และ รูปแบบ Clip</p>

แนวทาง	การปฏิบัติ
<p>๔. รวบรวมองค์ความรู้ ส่งเข้าระบบคลังความรู้ กรมการพัฒนาชุมชน</p> <p>สามารถทยอยส่งองค์ความรู้ให้กรมการพัฒนาชุมชน <u>ได้ตลอด</u></p> <p>และรวบรวมองค์ความรู้ของบุคลากรทั้งหมดส่งให้กรมการพัฒนาชุมชนตามจำนวนเป้าหมาย ภายใน <u>วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๔</u></p>	<p>- มอบหมายผู้รับผิดชอบงาน รวบรวมองค์ความรู้ของบุคลากรและองค์ความรู้ที่รวบรวมหมวดหมู่ KM Mapping ส่งให้กลุ่มงานจัดการความรู้ สถาบันการพัฒนาชุมชน ผ่านช่องทางที่เหมาะสมตามรูปแบบขององค์ความรู้ เช่น</p> <p>>> Line กลุ่ม KmTrainingOnline</p> <p>>> ส่งผ่าน OA : กลุ่มงานจัดการความรู้ สถาบันการพัฒนาชุมชน</p> <p>>> ส่งผ่าน e-mail : KMCDD2564@gmail.com</p> <p>>> ส่งทางเอกสาร / DVD / และ อื่นๆ ตามความเหมาะสม</p>
<p>๕. พัฒนาช่องทางการเข้าถึงองค์ความรู้ที่เหมาะสมของแต่ละ ศพช. / จังหวัด / อำเภอ</p>	<p>มอบหมายกลุ่มงานที่รับผิดชอบงานการจัดการความรู้พัฒนาช่องทางการเข้าถึงองค์ความรู้ที่เหมาะสมของแต่ละหน่วยงาน โดยสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยให้เข้าถึงความรู้ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น เช่น รูปแบบ website / สื่อ social media / มุมความรู้ / นิทรรศการองค์ความรู้ / เอกสารองค์ความรู้ / e-book หรืออื่นๆ ที่เข้าถึงได้ง่ายและมีความเหมาะสม</p>
<p>๖. สนับสนุน ส่งเสริม สร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดับชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด ศพช.</p>	<p>- จังหวัด สนับสนุน ส่งเสริม ให้เครือข่ายนักจัดการความรู้จัดกิจกรรมเรียนรู้ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดับชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด เพื่อเป็นการใช้ประโยชน์องค์ความรู้และสร้างการเรียนรู้ในการปฏิบัติงาน ช่วยในการแก้ปัญหาในงานในพื้นที่ เช่น จัดชุมชนนักปฏิบัติด้านผ้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น ชุมชนนักปฏิบัติด้านการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ ชุมชนนักปฏิบัติด้านการพัฒนาตลาดออนไลน์ ชุมชนนักปฏิบัติด้านการเงิน เป็นต้น</p>

(ร่าง)

ประเด็นการถอดองค์ความรู้

(KM สัญจร)

ครัวเรือนเป้าหมาย การจัดการความรู้
 โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต
 ตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล”

ข้อมูลทั่วไปของครัวเรือน

ชื่อ - สกุล.....
 ที่อยู่.....
 เบอร์โทร..... ตำแหน่งทางสังคม.....
 ขนาดพื้นที่..... กิจกรรมในพื้นที่.....

ข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือน

1 4 ท.	ทักษะ ทักษะ / ต่อชีวิต / ต่อการงาน	ทักษะ ฝีมือ / แรงงาน / ความสามารถ / ความพิเศษ
	ทรัพยากร ทุนเงิน / ที่ดิน / ปัจจัยการผลิต / แรงงาน / ครอบครัว	ทางออก การสรวุวิเคราะห์ตนเอง / ทางทางออก / หาแนวทางการพัฒนา

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

ทักษะ : ข้อคิดเห็น แนวคิด มุมมอง ความเห็น สิ่งที่เห็น

ความรู้ : Know What / Know Why
รู้เข้าใจ หลักการ แนวคิด

ทักษะ : Know How
รู้เข้าใจ ผักผ่อน ปฏิบัติเกิดทักษะ

กลไก 3 5 7

3 ระดับ : การประสานงานภาคีเครือข่าย / การประสานและบูรณาการ / การติดตามและประเมินผล / การจัดการความรู้ / การสื่อสารเรียนรู้

5 กลไก : ภาคีภาคี / ภาคีวิชาการ / ภาคีประชาชน / ภาคีเอกชน / ภาคประชาสังคม / ภาควิชาการ

7 ภาทิ

- 2** การพัฒนาพื้นที่
- เริ่มต้นอย่างไร ทำอย่างไร มีขั้นตอนวิธีการอย่างไร
 - เจอปัญหาอะไร / แก้ไขปัญหาอย่างไร
 - รูปแบบการประยุกต์ใช้ ทฤษฎี/หลักการที่ได้รับไป

- 3** เครือข่าย (กลไก 3 5 7)
- มีเครือข่ายใดเข้ามาร่วมบ้าง แล้วเข้ามาร่วมพัฒนาอย่างไร กิจกรรมใดบ้าง
 - ดึงเครือข่ายเข้ามาร่วมได้อย่างไร ใช้วิธีไหน หรือมีปัจจัยใดที่ทำให้หน่วยงานเข้ามา
 - แต่ละเครือข่ายที่เข้ามาช่วยมีความแตกต่าง และมีความโดดเด่นอย่างไร
 - คิดว่ายังต้องมีหน่วยงานไหนเข้ามาช่วยอีก และมาช่วยเรื่องอะไร

- 4** เทคนิค / เคล็ดลับ
- จากขั้นตอนการพัฒนาพื้นที่ที่ได้ทำ ได้ค้นพบ เทคนิค เกิดความรู้อะไรใหม่ ๆ บ้าง
 - เจอปัญหาในการพัฒนาพื้นที่ ได้แก้ไขปัญหาอย่างไร ที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น
 - จากปัญหาที่เกิดขึ้น และแก้ไขได้สำเร็จ คิดว่าเกิดจากอะไร

ความสำเร็จ	ข้อจำกัด	ปัจจัยเสริม
<ul style="list-style-type: none"> แรงบันดาลใจ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ พิจารณา 3 มิติ - Knowledge มีความรู้อะไรบ้าง (ความรู้พื้นฐาน/ความรู้เฉพาะด้านอะไรบ้าง) - Skill มีทักษะอะไรบ้าง (ความชำนาญที่โดดเด่น) - Attitude ทัศนคติอย่างไร (ข้อคิด สะกิดใจตนอย่างไร) วางแผนพัฒนาต่อยอดพื้นที่อย่างไร 	<ul style="list-style-type: none"> ข้อจำกัดของครัวเรือน ปัญหาหลัก/ปัญหาหนักที่เป็นอุปสรรค ความต้องการในการพัฒนา/แก้ไข ข้อพึงระวังในการทำงาน ข้อเสนอแนะในการพัฒนา/แก้ไข 	<ul style="list-style-type: none"> มีอะไรจากภายนอกครัวเรือนที่เข้ามาเสริมความสำเร็จ การมีส่วนร่วม ความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างไร เก็บข้อมูลจาก จนท.พช. อำเภอ/จังหวัด / ผู้นำชุมชน ฯลฯ ที่อยู่นอกครัวเรือน